

■ Opgave 5

uit een krant (voorjaar 2000):

CPB: pas op met het uitgeven van meevallers

De discussie over de miljardenmeevallers op de begroting van de rijksoverheid mag niet leiden tot overhaaste investeringen in de samenleving. De krapte op de arbeidsmarkt, het risico van inflatie en oververhitting van de economie vragen om voorzichtigheid met de overheidsbestedingen. Dat concludeert het Centraal Planbureau (CPB) in het gisteren gepubliceerde Centraal Economisch Plan (CEP). Het CEP is de basis voor de discussie over de begroting voor 2001.

Door de krapte op de arbeidsmarkt verwacht het CPB dat de werkloosheid dit jaar voor het eerst sinds dertig jaar tot onder de 200.000 personen zal dalen en nog maar 2,75 procent van de beroepsbevolking zal bedragen. Een econoom van het CPB erkende dat de krapte op de arbeidsmarkt het risico van een loonexplosie met zich meebrengt. Deze econoom stelde dat het daarom noodzakelijk is dat ouderen minder snel stoppen met werken, minder mensen in de WAO terechtkomen en meer mensen fulltime gaan werken.

Met investeringen in de samenleving worden onder andere extra uitgaven voor personeel in de gezondheidszorg en het onderwijs bedoeld. Volgens de indeling die bij economen gebruikelijk is, worden deze uitgaven niet tot de overheidsinvesteringen gerekend.

- 2p **12** Noem een voorbeeld van een overheidsuitgave die door economen wel tot de overheidsinvesteringen wordt gerekend.

Door extra overheidsbestedingen kan de inflatie toenemen. De kans daarop is kleiner als het om overheidsinvesteringen gaat, omdat investeringen naast een bestedingseffect ook een capaciteitseffect hebben.

- 2p **13** Wat wordt bedoeld met het bestedingseffect van een investering?
3p **14** Leg uit dat de kans op toename van de inflatie kleiner is als de overheid meevallers uitgeeft aan investeringen in plaats van aan andere overheidsbestedingen.

In het krantenartikel worden ontwikkelingen genoemd die via de arbeidsmarkt de inflatie kunnen afremmen.

- 2p **15** Noem één van deze ontwikkelingen. Licht toe hoe hierdoor de inflatie kan worden afgeremd.